

СЪДЪРЖАНИЕ

VII.	РЕГУЛИРАНЕ НА ПОЩЕНСКИТЕ УСЛУГИ.....	115
1.	Предоставяне на универсална пощенска услуга през 2004 г.....	118
2.	Предоставяне на неуниверсални пощенски услуги през 2004 г.....	120

VII. РЕГУЛИРАНЕ НА ПОЩЕНСКИТЕ УСЛУГИ

Регулаторните и контролните правомощия на КРС в областта на пощенските услуги произтичат от Закона за пощенските услуги (ЗПУ), Секторната пощенска политика и Директиви 97/67/ЕС и 2002/39/ЕС.

През 2004 г. Комисията продължи да работи активно по изготвяне на подзаконовни нормативни актове с цел осигуряване на условия за извършване на универсалната пощенска услуга (УПУ) на територията на цялата страна, равнопоставеност на пощенските оператори и условия за конкуренция на пощенския пазар.

Съгласно дадените й правомощия по чл. 15, ал. 4 от ЗПУ, КРС извърши обществено допитване по следните проекти на подзаконовни актове: Методика за доказване на дефицита от изпълнението на УПУ при икономически неизгодни условия, Методика за определяне достъпността на цената на УПУ, Нормативи за качество на УПУ и ефикасността на обслужване (Нормативи) и проект за изменение на Тарифа за таксите, които се събират от КРС по ЗПУ и по Закона за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП). След отразяване на постъпилите становища по проектите, Нормативите бяха приети с решение на КРС, а двете Методики – с постановления на Министерския съвет.

С изготвянето на тези документи Комисията изпълни задълженията си по разработване на вторичното законодателство съгласно разпоредбите на чл. 15, ал. 1 от ЗПУ. Цитираните по-горе подзаконовни актове, както и определените с решение на КРС Мерки за опазване тайната на кореспонденцията, са публикувани в Интернет страницата на КРС, съгласно чл. 15, ал. 2 от ЗПУ. Всички подзаконовни актове са публикувани в Интернет и в превод на английски език.

С цел прозрачност, публичност и достъпност до дейността на Комисията в областта на пощенските услуги, в Интернет страницата й са публикувани също така годишният доклад за дейността на КРС в областта на пощенските услуги за 2003 г., регистрите за операторите на УПУ и неуниверсални пощенски услуги (НПУ), както и изготвените образци на заявление за издаване на индивидуална лицензия за извършване на УПУ или на част от УПУ.

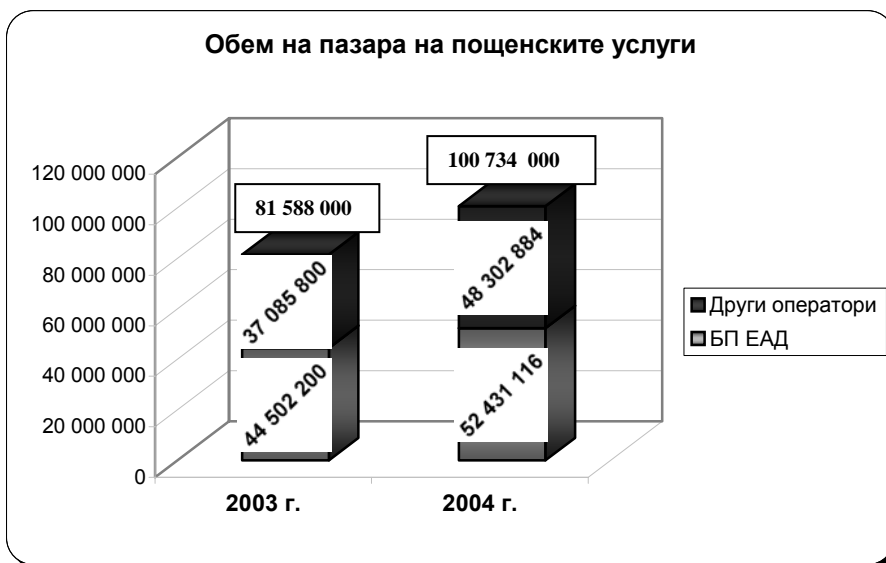
Дейността на Комисията беше насочена едновременно към създаване на условия за по-нататъшно либерализиране на пощенския пазар и защита на интересите на потребителите.¹

В тази връзка усилията й бяха насочени към контрол на определените от КРС Мерки за опазване тайната на кореспонденцията и изискванията на Наредба № 6 за пощенската сигурност.

Повечето от операторите, предоставящи пощенски услуги, разработиха вътрешни правила за опазване тайната на кореспонденцията, като предприемат всички организационни и технически действия за това.

С приетите от КРС Нормативи за качество на УПУ и ефикасността на обслужване се цели да се гарантира на потребителите качество, съобразено с изискванията на пощенските директиви 97/67/ЕО и 2002/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз за предоставяне на пощенски услуги на обединения пазар.

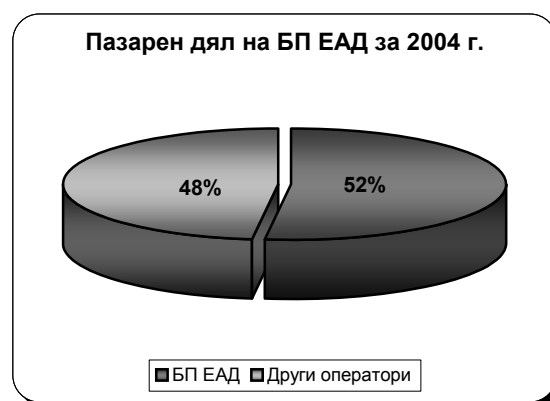
Проучването на пощенския пазар и развитието на конкуренцията също беше сред важните аспекти от дейността на Комисията. През годината бе разработен годишен анализ за състоянието на пазара на УПУ и НПУ за 2003 г., тенденциите и дългосрочните перспективи. Анализът беше изготвен като експертна оценка на база предоставените данни за дейността от "БЪЛГАРСКИ ПОЩИ" ЕАД и от близо 60 на сто от регистрираните оператори на НПУ. През 2003 г. пазарът на пощенските услуги (УПУ и НПУ) се оценява приблизително на 81 588 000 лв., а дялът на основния пощенски оператор "БЪЛГАРСКИ ПОЩИ" ЕАД съставлява 54,54% от този пазар. През 2004 г. пазарът на пощенските услуги се оценява вече на 100 734 000 лв., което е увеличение с 23,47%, като дялът на "БЪЛГАРСКИ ПОЩИ" ЕАД намалява на 52,04 на сто. Намалението на дела на основния пощенски оператор, въпреки увеличението на обемите и приходите от УПУ, се дължи на по-интензивното разрастване на пазара на НПУ и намаляване на участието в него на "БЪЛГАРСКИ ПОЩИ" ЕАД.

*Източник: Данни, подадени в КРС
Фиг. 80*

*Източник: Данни, подадени в КРС
подадени в КРС
Фиг. 81*

*Източник: Данни,
Фиг. 82*

Във връзка със стимулирането на конкуренцията при предоставянето на пощенските услуги беше изготвен и проект за промяна на Тарифата на таксите, които се събират от КРС по ЗПУ и по ЗЕДЕП. Разработеният проект се базира върху формирането на отделни такси по видове услуги, като всяка такса е разходоориентирана и е образувана на основата на пазарен принцип.

През изминалата година КРС продължи да изпълнява и прилага ефективна регулаторна политика в областта на пощенските услуги, като на свои редовни заседания взе следните по-важни решения:

- Определи Мерки за опазване тайната на кореспонденцията;
- Прие проект на Методика за доказване на дефицита от изпълнението на УПУ при икономически неизгодни условия;
- Прие проект на Методика за определяне достъпността на цената на УПУ;
- Прие проект на Наредба за определяне на правила за образуване и прилагане на цените на УПУ;
- Определи Нормативи за качеството на УПУ и ефикасността на обслужване;

- Прие доклад за дейността си в областта на пощенските услуги;
- Прие критерии за утвърждаване на дефицита от изпълнението на УПУ при икономически неизгодни условия за 2005 г.;
- Прие експертно становище за отчетения дефицит от изпълнението на УПУ при икономически неизгодни условия за третото тримесечие на 2004 г.;
- Прие индивидуална лицензия образец за извършване на част от УПУ – пощенски парични преводи;
- Утвърди образци на бар-код на “БЪЛГАРСКИ ПОЩИ” ЕАД за международни препоръчани кореспондентски пратки и международни пощенски колети;
- Лицензира “ФИНАНС ИНЖЕНЕРИНГ” АД за изпълнение на част от УПУ - пощенски парични преводи;
- Съгласува цените на “ФИНАНС ИНЖЕНЕРИНГ” АД за част от УПУ – пощенски парични преводи ;
- Даде указания за корекция в Общите условия на договора с потребителите на “ФИНАНС ИНЖЕНЕРИНГ” АД;
- Регистрира 5 нови оператора за извършване на НПУ;
- Отрази настъпилите промени в идентификационните данни на 7 регистрирани оператора;
- Заличи регистрацията за предоставяне на НПУ на ЕТ “ВАСИЛ ВЪРБАНОВ”.

Във връзка с разпоредбата на чл. 77 ал. 3 от ЗПУ и т. 4.4 от Индивидуална лицензия за предоставяне на УПУ, издадена на “БЪЛГАРСКИ ПОЩИ” ЕАД, голяма част от решенията на КРС бяха свързани с редовно внасяните предложения от оператора за одобряване и регистриране или заличаване на отпечатъци от клейма и служебни печати, както и съгласуване на промени в мрежата.

През разглеждания период от КРС бяха одобрени и регистрирани или заличени над 2800 броя пощенски отпечатъка от служебни печати, беше съгласувано откриването на 2, закриването на 10 и отказано закриването на 4 пощенски станции в различни териториални поделения на оператора.

Всяко конкретно решение, засягащо извършването на промяна в мрежата на “БЪЛГАРСКИ ПОЩИ” ЕАД, беше детайлно разглеждано, за да може броят и разположението на пощенските служби на оператора максимално да задоволява нуждите на потребителите.

През 2004 г. се наложи ролята на КРС на медиатор в отношенията между регистрираните оператори, Основният пощенски оператор (ОПО) и новолицензирания оператор за част от УПУ, както и на своеобразен гарант за равнопоставеност между тях и за защита на интересите на потребителите. Доверието в Комисията от страна на регистрираните оператори се увеличи и през годината все повече от тях предоставяха данни относно дейността си и отправяха въпроси и жалби към регулатора.

През 2004 г. в КРС са постъпили десет жалби от потребители и оператори, свързани с ползването и предоставянето на пощенски услуги, като по всяка жалба е извършена проверка от експерти на Комисията. Преобладаващите мотиви са некоректно предоставяне на услугата и навлизане в резервирания сектор.

Във връзка с осъществяването на контролните функции, от служителите на КРС през 2004 г. бяха извършени проверки на 12 териториални поделения на ОПО и бяха съставени 41 констативни протокола за предоставянето на УПУ. През разглеждания период бяха проверени 25 оператора, регистрирани за извършване на НПУ, и съставени 13 акта за установяване на административно нарушение.

Експертите на Комисията системно следяха дейността на европейските регулатори в областта на пощенските услуги и участваха в международния проект по ФАР “Засилване капацитета на КРС в областта на пощенско регулиране”.

Най-същественият международен форум в областта на пощенските услуги през 2004 г. беше 23-ия Конгрес на ВПС. Той се състоя в Букурещ от 15 септември до 5 октомври. В него активно участваха председателят на КРС г-жа Гертана Сърбова и представители на Комисията, които бяха в състава на българската делегация.

Едно от най-важните решения на конгреса беше приемането на Букурещката световна пощенска стратегия, която през следващите четири години ще е водеща за правителствата, пощенските оператори и органите на ВПС. Стратегията съдържа следните 5 цели:

- УПУ – увеличаване на териториалното покритие и дефиниране на услугата в националното законодателство на всяка страна членка;
- Качество на услугата и ефикасност на пощенската мрежа – прилагане на световна норма;
- Висока степен на познаване на пазарите и все по-пълно задоволяване на нарастващите нужди на клиентите;
- Пощенска реформа и трайно развитие – модернизация на структурите и нарастване на капацитета;
- Сътрудничество и взаимодействие между заинтересованите страни.

Експерти на КРС участваха в работни групи и пленарни заседания на CERP (Комитет на Европейските пощенски регулатори). Изнесените на тези форуми презентации и информация, провежданите дискусии и т.н. “кръгла маса”, с цел обмяна на опит и запознаване с най-добрите практики и реалностите в европейските страни, са от голямо значение за практическото решаване на проблеми, с които други страни вече са се сблъскали, както и във връзка с бъдещото присъединяване на страната ни към Европейския съюз.

Пример за ползотворно сътрудничество е участието на експерти от КРС в работата на Технически комитет (ТК) 80 “Електронен обмен на данни в администрацията, търговията и услугите” към Българския институт по стандартизация. С цел хармонизиране на българските стандарти с европейските с оглед присъединяването на България към ЕС, през изтеклата 2004 г. бяха разработени като български държавни стандарти (БДС) 4 стандарта в областта на пощенските услуги, а други 15 бяха одобрени за прилагане като БДС.

1. Предоставяне на универсалната пощенска услуга през 2004 г.

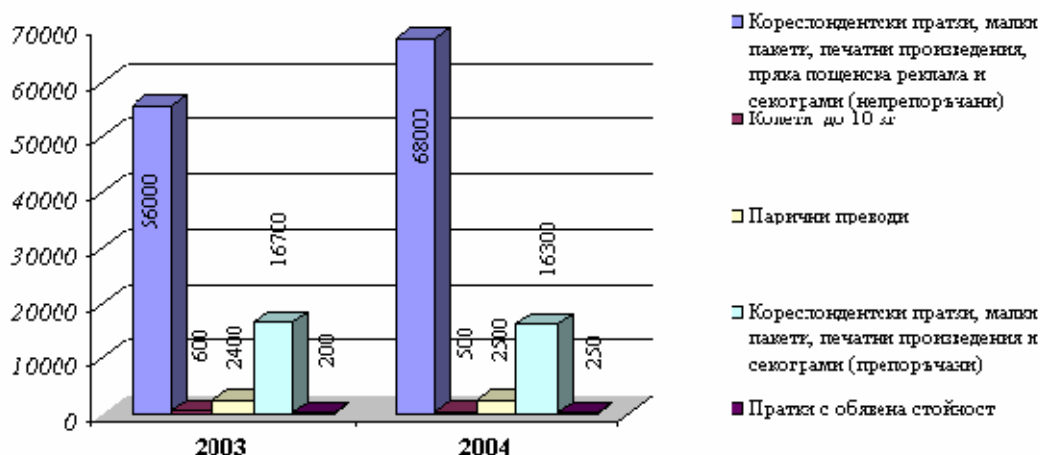
С промяната на ЗПУ от 2003 г. се разшири обхватът на УПУ с услугата “пряка пощенска реклама”, чието реално въвеждане чрез отчитане на обеми и приходи започва от 1 януари 2004 г.

През 2004 година универсалната пощенска услуга се предоставя все още само от основния пощенски оператор, който действа в областта на УПУ - “БЪЛГАРСКИ ПОЩИ” ЕАД. Лицензията за предоставяне на част от УПУ оператор “ФИНАНС ИНЖЕНЕРИНГ” АД не е започнал извършването на услугата, а е в процес на поетапно изграждане на мрежата си, съгласно лицензионните условия.

На “БЪЛГАРСКИ ПОЩИ” ЕАД е предоставено изпълнението на услугите от резервиран сектор от УПУ, установен с държавен монопол до 31 декември 2005 г.

При наличието на резервиран сектор и в отсъствието на конкуренция в тази част на пощенския пазар, анализът от предоставянето на УПУ през 2004 г. показва увеличение на обемите пратки с 15%, а на приходите от услугите, включени в УПУ - с 20%. Следва да се отбележи, че за увеличаване на приходите, освен увеличените обеми пратки, влияние оказват и новите цени (увеличени) на услугите, в сила от 5.01.2004 г. Непрепоръчаните кореспондентски пратки, печатни произведения, пряка пощенска реклама и малки пакети за страната са с увеличен обем, респективно нарастващи приходи. Препоръчаните пратки от същите видове бележат леко намаление като обеми, но увеличение на приходите, поради по-високите цени. За разлика от тях, се наблюдава засилен интерес към допълнителната услуга “обявена стойност”, вследствие на което са нараснали и обемите, и приходите. Трафикът на колетните пратки е намалял, но приходите от тях са нараснали, което е резултат от промяната на цените. При услугата “парични преводи”, въпреки силната конкуренция от страна на банковия сектор, за разлика от предходната 2003 г. се отбелязва леко увеличение и на обемите, и на приходите.

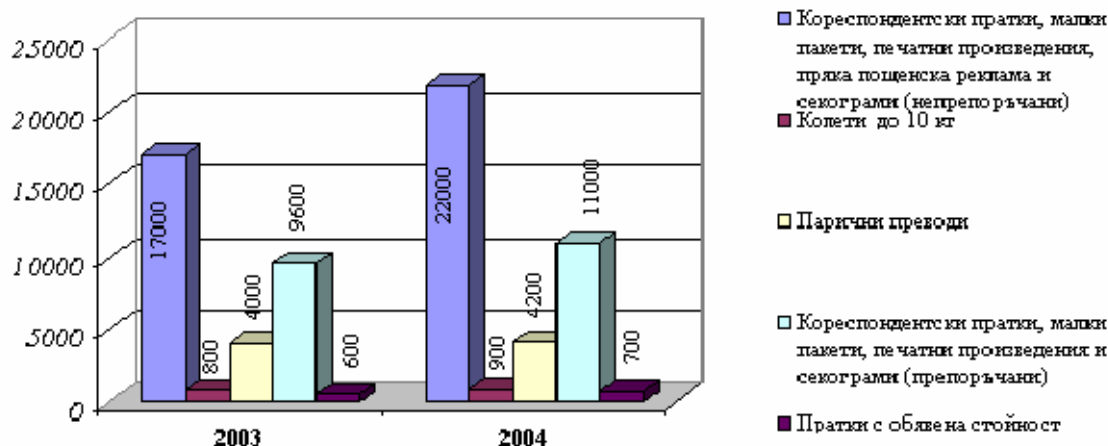
Сравнителна графика на трафика от универсална пощенска услуга за страната 2003-2004 година (хил. бр.)

Източник: Доклад от изпълнението на УПУ за 2004 г. от "БЪЛГАРСКИ ПОЩИ" ЕАД

Фиг. 83

Сравнителна графика на приходите от универсална пощенска услуга за страната 2003-2004 година (хил. лв.)

Източник: Доклад от изпълнението на УПУ за 2004 г. от "БЪЛГАРСКИ ПОЩИ" ЕАД

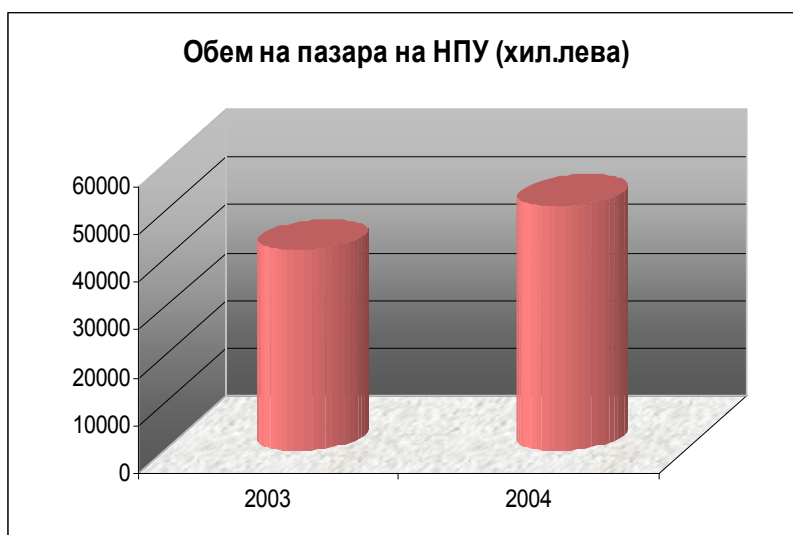
Фиг. 84

При изходящите пратки за чужбина, чиито относителен дял в универсалната пощенска услуга е малък, въпреки колебанията при отделните видове пратки и услуги като цяло тенденцията е към увеличение на обемите и приходите. Изключение правят колетите без обявена стойност, чиито обем бележи значителен спад при минимално намаление на приходите и пратките с обявена стойност, при които се наблюдава запазване на обемите при значителен ръст на приходите поради увеличението на цените. При входящите международни пратки не само се запазва, но и се задълбочава тенденцията към намаление на обемите и на приходите, което оказва влияние върху размера на дефицита.

Основният пощенски оператор “БЪЛГАРСКИ ПОЩИ” ЕАД, съгласно изискванията на издадената му индивидуална лицензия, е задължен да предоставя чрез пощенската си мрежа универсалната пощенска услуга на територията на цялата страна, включително при икономически неизгодни условия, като, съгласно разпоредбите на чл. 23а, чл. 29 и чл. 29а от ЗПУ, получава компенсация от държавния бюджет за доказани от него пред КРС и утвърден от нея дефицит от изпълнението на УПУ при горните условия. След обстоен анализ на представените в заявлението на “БЪЛГАРСКИ ПОЩИ” ЕАД данни КРС утвърди дефицита на основния пощенски оператор от изпълнението на УПУ.

2. Предоставяне на неуниверсални пощенски услуги през 2004 г.

През 2004 година НПУ продължиха да се развиват, като този сектор от пощенския пазар запази тенденция на стабилно нарастване и се затвърди като привлекателен за потенциални оператори.

Източник : Данни, подадени в КРС

Фиг. 85

Прогресивно нарастващият брой на операторите, желаещи да предоставят НПУ, определя очакванията към този пазар в дългосрочен аспект като благоприятни. Тази прогноза за развитие се потвърждава и от планираните инвестиции на действащите оператори.

За да отговорят на предизвикателствата в променящата се пазарна ситуация, операторите, извършващи НПУ, се стремят да предлагат нови услуги като “хибридна поща”, “мобилна поща” и “безадресна доставка”, да подобряват качеството и да акцентират върху пощенската сигурност.

Предоставянето на НПУ все повече се стимулира от конкуренцията, като куриерските услуги и колетните пратки стабилно увеличават обемите си и генерират по-големи¹ приходи.

¹ Съгласно чл.17 ал.1 КРС ежегодно изготвя доклад за своята дейност в областта на пощенските услуги